

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON GORAŽDE
MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU,
KULTURU I SPORT

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
BOSNIAN-PODRINJE CANTON GORAZDE
MINISTRY OF EDUCATION, SCIENCE,
CULTURE AND SPORT

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON GORAŽDE
MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU,
KULTURU I SPORT

„Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ br. 2/17)

Na osnovu članova 25. i 48. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju (“Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde” broj: 5/16) te na osnovu člana 68. Zakona o srednjem obrazovanju i odgoju (“Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde” broj: 10/11 i 5/16), Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde donosi:

P R A V I L N I K
***o odgoju i obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama
u osnovnim i srednjim školama***

Član 1.

Ovim se Pravilnikom utvrđuje odgoj i obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u osnovnim i srednjim školama na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a posebno učenika sa poteškoćama u razvoju.

Član 2.

- (1) Obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama je od prioritnog javnog interesa i sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sistema.
- (2) Osnovni cilj obrazovanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama je da se svim učenicima daju iste mogućnosti učešća i uživanja koristi od obrazovanja i učešća u društvu, na način koji se zasniva na principu najboljeg interesa djeteta.
- (3) Obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama se odvija u redovnim školama, na osnovu principa integrisanog i inkluzivnog obrazovanja, što znači da svi učenici uključujući i učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, imaju pravo da budu u redovnom razredu.

Član 3.

U redovnoj osnovnoj i srednjoj školi realizuje se nastavni plan i program za učenike normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja i posebno dodatni program za nadarene učenike,

nastavni plan i program za odrasle te nastavni plan i program za učenike s poteškoćama u razvoju.

Član 4.

(1) Učenici sa posebnim potrebama stižu obrazovanje u redovnim osnovnim i srednjim školama prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama.

(2) Individualizirani program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, izradit će se za učenike kojima je to neophodno za savladavanje nastavnog plana i programa uz određivanje defektološkog i logopedskog statusa, ukoliko je potrebno.

Član 5.

(1) Učenici sa ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvoju mogu se djelimično ili u cjelini obrazovati u specijalnim odgojno-obrazovnim ustanovama ili specijalnim odgojno-obrazovnim odjeljenjima u redovnim osnovnim školama, u slučajevima kada je nemoguće pružiti obrazovanje u redovnim školama.

(2) Učenici sa ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvoju uključuju se u specijalna odgojno-obrazovna odjeljenja na osnovu rješenja i preporuke nadležne komisije.

Član 6.

(1) Odgoj i obrazovanje učenika s poteškoćama u razvoju zasniva se na načelima prihvatanja različitosti, prihvatanja različitih osobina razvoja učenika, osiguravanja uvjeta i pomoći za ostvarivanje maksimalnoga razvoja potencijala svakoga pojedinog učenika te izjednačavanja mogućnosti za postizanje najvećeg mogućeg stepena obrazovanja.

(2) Svi učesnici odgojno-obrazovnoga procesa obavezni su u radu i u korištenju dobivenih podataka i rezultata poštovati stručne i etičke norme te osigurati tajnost prikupljenih podataka radi zaštite prava i interesa učenika.

Član 7.

U svako odjeljenje u redovnoj osnovnoj i srednjoj školi može se uključiti učenik sa poteškoćama u razvoju u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima za osnovno obrazovanje i Pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje.

Član 8.

(1) Svaka osnovna i srednja škola je, u skladu sa iskazanim potrebama, obavezna formirati stručni tim za opservaciju i ocjenu sposobnosti učenika (u daljem tekstu: stručni tim).

(2) Stručni tim škole iz stava 1. ovog člana čine: pedagog, defektolog, socijalni radnik i nastavnik (razredni starješina). Roditelj je uključen u sve aktivnosti i rad stručnog tima čijem radu i prisustvuje.

(3) Ako škola nema kadrovskih uvjeta za formiranje stručnog tima, dužna je osigurati primjerenu odgojno-obrazovnu podršku saradnjom sa drugim školama i ovlaštenim institucijama i to putem Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 9.

(1) Ocjenu sposobnosti djece pri upisu u redovnu osnovnu školu obavlja školska komisija, a sačinjavaju je psiholog ili pedagog i dva nastavnika razredne nastave te ostali stručni saradnici različitih profila uposlenih u školi.

(2) Ocjenu sposobnosti djece pri upisu u osnovnu školu obavlja školska komisija uz prethodno pribavljeno ljekarsko uvjerenje o psihofizičkoj sposobnosti za pohađanje osnovne škole.

(3) Komisija za upis učenika u prvi razred osnovne škole pri upisu djeteta analizira:

a) testiranja djetetovih sposobnosti, kao i informacije dobijene od roditelja/staratelja

b) raspoloživu medicinsku i drugu stručnu relevantnu dokumentaciju.

(4) Komisija za upis učenika u prvi razred osnovne škole, ukoliko pri upisu dođe do informacija da učenik posjeduje poteškoće u razvoju, o istom obavještava stručni tim.

(5) Pri upisu učenika u srednju školu, stručni tim škole analizira dostavljenu dokumentaciju.

Član 10.

(1) Za učenika koji je upisan u redovnu osnovnu ili srednju školu, a u toku realizacije nastavnih sadržaja nastavnik uoči da je učeniku potrebna dodatna podrška za usvajanje sadržaja, tj. da učenik u punom kapacitetu iz bilo kojih razloga ne usvaja znanja i ne učestvuje u dnevnim aktivnostima, nastavnik o istom upoznaje stručni tim škole, kako bi se pokrenuo postupak opservacije.

(2) Period opservacije započinje na prijedlog nastavnika razredne nastave ili predmetne nastave i roditelja/staratelja djeteta i traje najmanje tri mjeseca, a za učenike prvog razreda najmanje jedno polugodište.

(3) U proces opservacije aktivno su uključeni roditelj/staratelj, nastavnik i članovi stručnog tima, koji na osnovu stečenih saznanja o djetetu daju preporuke i predlažu tretman ukoliko je neophodan, upućuju učenika na kategorizaciju, ukoliko nije izvršena, a po mišljenju stručnog tima je potrebna i predlažu način pohađanja nastave u redovnom odjeljenju ili produžuju period opservacije.

(4) Ukoliko stručni tim nakon opservacije ocijeni da za učenika nije potrebna bilo kakva dodatna podrška, učenik nastavlja redovno pohađanje nastave.

Član 11.

(1) Za učenike sa poteškoćama nastava se može realizovati na dva načina, i to:

a) kao redovan program uz individualizirane postupke i

b) kao redovan program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke - individualizirani odgojno-obrazovani program (IOOP).

(2) Za učenike sa poteškoćama, kod kojih je poteškoća takva da nije potrebno prilagođavati nastavni sadržaj, škola će nastavu realizovati kao redovan program uz individualizirane postupke.

(3) Za učenike sa poteškoćama, kod kojih je poteškoća takva da je potrebno prilagođavati nastavni sadržaj, škola će nastavu realizovati kao redovan program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke - individualizirani odgojno-obrazovni program (IOOP).

Član 12.

(1) Redovni program uz individualizirane postupke određuje se učenicima koji s obzirom na vrstu teškoće mogu savladavati redovni nastavni plan i program bez sadržajnog ograničavanja, ali su im zbog specifičnosti u funkcionisanju potrebni individualizirani postupci u radu.

(2) Individualizirani postupci omogućavaju različite oblike pomoći, prema potrebama učenika, i to s obzirom na: samostalnost učenika, vrijeme rada, metode rada, provjeravanje vještina, znanja i sposobnosti učenika, praćenje i vrednovanje postignuća učenika, aktivnost učenika, tehnološka, didaktička i/ili rehabilitacijska sredstva za rad i prilagođene prostorne uvjete i ostalo što može pomoći učeniku da redovno pohađa i prati nastavni proces.

(3) Individualizirani postupci mogu biti iz jednog, više ili svih predmeta, te za svakoga pojedinog učenika trebaju biti razrađeni kao pisani dokument, a izrađuju ga nastavnici u saradnji ili uz preporuku stručnog tima škole, te su ga dužni dati na uvid roditelju/staratelju učenika tokom prve polovine polugodišta.

(4) Redovni program uz individualizirane postupke provodi se u redovnom odjeljenju škole, a provode ga nastavnici koji izvode nastavu i ostalim učenicima u tom odjeljenju.

Član 13.

(1) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke određuje se učenicima koji s obzirom na vrstu teškoće ne mogu savladavati nastavni plan i program bez sadržajnog ograničavanja, te im je zbog specifičnosti u funkcioniranju potreban individualizirani pristup u radu i sadržajno prilagođavanje.

(2) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke je redovni program koji se sadržajno i metodički prilagođava učeniku.

(3) Sadržajno prilagođavanje podrazumijeva individualizirano prilagođavanje nastavnih sadržaja redovnog programa u skladu sa sposobnostima i sklonostima učenika, a zahtijeva smanjivanje opsega nastavnih sadržaja. Opseg nastavnih sadržaja može se umanjiti do najnižeg nivoa usvojenosti obrazovnih postignuća propisanih nastavnim planom i programom za razred u koji je učenik uključen.

(4) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke može biti iz jednog, više ili svih predmeta, a izrađuju ga kao pisani dokument nastavnici za svaki pojedini nastavni predmet, u saradnji sa stručnim saradnicima škole, te su ga dužni dati na uvid roditelju/staratelju učenika tokom prve polovine polugodišta.

(5) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke provodi se u redovnom odjeljenju, a provode ga nastavnici koji izvode nastavu i ostalim učenicima u tom odjeljenju.

Član 14.

(1) Učenicima koji s obzirom na vrstu teškoće ne mogu savladavati nastavni plan i program bez sadržajnog ograničavanja, te im je zbog specifičnosti u funkcioniranju potreban individualizirani pristup u radu i sadržajno prilagođavanje, na osnovu mišljenja stručnog tima škole, škola je dužna izraditi individualizirani odgojno-obrazovni program (IOOP).

(2) IOOP je program primjeren osnovnim karakteristikama teškoće učenika, a u pravilu pretpostavlja smanjivanje intenziteta i ekstenziteta pri izboru nastavnih sadržaja obogaćenih specifičnim metodama, sredstvima i pomagalicama.

(3) Individualizirani rad s učenicima s poteškoćama u razvoju podrazumijeva potrebu izrade pojedinačnih nastavnih programa. Programi imaju različite nivoe u zavisnosti od odgojno-obrazovnih potreba učenika, a sadrže ciljeve, sadržaje, metode, rokove, vrednovanje i osobe zadužene za njihovu realizaciju.

(4) IOOP usvaja nastavničko vijeće škole odlukom.

(5) IOOP izrađuje svaki nastavnik za predmet koji predaje uz pomoć ili savjete stručnog tima.

(6) Odluka o IOOP-u obavezno sadrži ime i prezime učenika, ime i prezime roditelja/staratelja, datum rođenja, matični broj učenika, adresu prebivališta i/ili boravišta učenika, inicijalnu procjenu, tj. kratak opis sposobnosti djeteta, pregled nastavnih predmeta za koje je potrebno prilagoditi sadržaj, vrstu poteškoće u skladu sa Orijentacijskom listom, prethodno provedene mjere, da li je učenik uključen u programe zdravstvene ustanove i sve dodatne podatke koji daju jasnu sliku o analizi potreba rada sa učenicom.

Član 15.

(1) Praćenje i ocjenjivanje učenika sa poteškoćama u razvoju u školi predstavlja proces koji se vrši kontinuirano i sveobuhvatno tokom cijelog perioda izvođenja nastave.

(2) Ocjena izrečena djetetu sa poteškoćama u razvoju mora biti srazmjerna njegovim individualnim sposobnostima i postignućima u skladu sa individualiziranim nastavnim planom i programom, odnosno realno se kretati u rasponu djetetovih individualnih minimalnih i maksimalnih mogućnosti.

(3) Raspon minimalnih i maksimalnih mogućnosti djeteta sa teškoćama u razvoju se određuje početnom evaluacijom djeteta, a evaluaciju je potrebno izvesti na početku svake školske godine.

(4) Praćenje i ocjenjivanje treba biti usmjereno na usvajanje znanja i vještina, koje su funkcionalne, praktične i koje djeluju na podizanje nivoa socijalne kompetencije i prihvatljivih oblika ponašanja.

(5) Prilagođavanje pojedinih područja u nastavnim predmetima podrazumijeva da učenik ne mora usvojiti sve nastavne sadržaje svih nastavnih predmeta.

(6) Ocjenjivanje usvajanja znanja ne smije imati prednost pred poticanjem komunikacijskih i socijalizacijskih sposobnosti.

(7) Nastavnik treba koristiti alternativna sredstva i metode za praćenje i ocjenjivanje područja u kojem dijete s teškoćama ima teškoće.

(8) Provjera znanja se treba izvršavati u različitim situacijama i više puta.

(9) Za učenike koji su pohađali nastavu po osnovu IOOP škola uz uvjerenja i svjedočanstva izdaje i pisani izvještaj koji opisuje postignute rezultate u odnosu na ciljeve iz plana.

(10) Za učenike koji pohađaju specijalno odjeljenje ocjenjivanje se vrši opisno.

Član 16.

(1) Planiranje i praćenje uspješnosti programa provodi se polugodišnje. Svi dokumenti i prilozi praćenja učenika ulazu se u učenički portofolij.

(2) Na kraju svake školske godine stručni tim škole je dužan izraditi pisani izvještaj o postignućima, kao i preporuke za daljnji rad.

Član 17.

(1) Od nastavnika se očekuje da omogući svakom učeniku da bude uspješan shodno svojim mogućnostima, sklonostima, željama, interesima i potrebama.

(2) Nastavnici koji u svom inicijalnom obrazovanju nisu educirani iz oblasti inkluzije i rada s učenicima s poteškoćama u razvoju su obavezni kroz individualno i kolektivno stručno usavršavanje proći odgovarajuću edukaciju iz ove oblasti.

Član 18.

(1) Stručno usavršavanje nastavnika za inkluzivno obrazovanje treba biti osmišljeno na način da obuhvati tri dimenzije: moralna, spoznajna i praktična. Na taj način ono će obuhvatiti cjelovitost i složenost problematike.

(2) U određivanju programskih sadržaja stručnog usavršavanja nastavnika za inkluzivno obrazovanje kao vodič, orijentacija, mogu poslužiti mnogobrojni programi obuke određeni kroz četiri elementa: historijski razvoj, politika i filozofija obrazovanja, psihologija učenja i podučavanja, izučavanje kurikuluma, obrazovni menadžment. Svaki od navedenih elemenata ima jasno definisane ciljeve koje treba ostvariti.

(3) Profesionalno-razvojne potrebe nastavnika se tiču znanja o prirodi posebne potrebe i pedagoške implikacije, cjelovitije poznavanje razvojne linije djeteta, razvoj sposobnosti i vještina opservacije, praćenja i evaluacije postignuća djeteta, znanja koja se tiču izrade individualnog prilagođenog programa i metodike rada sa djetetom, potreba za razvojem vještina u organizaciji razrednog učenja u kom svi učenici postižu uspjeh, potreba za razvojem timskog rada i komunikacijskih vještina u partnerstvu sa roditeljima i saradnicima.

(4) Potrebe su različite i potrebno ih je uvažavati u kreiranju stručnog usavršavanja za uspješan rad u inkluzivnoj učionici.

Član 19.

Specijalne škole i specijalna odjeljenja u sklopu redovnih osnovnih i srednjih škola igraju značajnu ulogu po pitanju pružanja adekvatne pomoći učenicima sa poteškoćama u razvoju u osnovnim i srednjim školama, samim tim što specijalne osnovne škole svih profila imaju dobro organizirane stručnjake.

Član 20.

Stručni nadzor nad obrazovanjem učenika s poteškoćama u razvoju obavlja Pedagoški zavod, a inspeksijski nadzor provodi kantonalni inspektor za obrazovanje.

Član 21.

Sastavni dio ovog Pravilnika je prilog 1. Orijentacijska lista vrste poteškoća.

Član 22.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će biti objavljen u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

PRILOG 1.

ORIJENTACIJSKA LISTA VRSTA POTEŠKOĆA

Grupe vrsta poteškoća su:

- 1) Oštećenja vida
- 2) Oštećenja sluha
- 3) Oštećenja jezičko-govorne-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju
- 4) Oštećenja organa i organskih sistema
- 5) Intelektualne teškoće
- 6) Poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja
- 7) Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju

GRUPA 1. OŠTEĆENJA VIDA

Oštećenja vida su sljepoća i slabovidnost.

1. Sljepoćom se smatra kada je na boljem oku, uz najbolju moguću korekciju, u osobe oštrina vida 0,05 i manje ili ostatak centralnog vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju 0,25 uz suženje vidnog polja na 20 stepeni ili manje.

Prema stepenu oštećenja sljepoća se dijeli na podgrupe:

- 1.1. potpuni gubitak osjeta svjetla (amauroza) ili osjet svjetla bez projekcije svjetla ili projekcijom svjetla
- 1.2. ostatak vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju do 0,02 ili
- 1.3. ostatak oštrine vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju od 0,02 do 0,05 ili ostatak centralnog vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju do 0,25 uz suženje vidnog polja na 20 stepeni ili ispod 20 stepeni
- 1.4. koncentrično suženje vidnog polja oba oka s vidnim poljem širine 5 do 10 stepeni oko centralne fiksacijske tačke
- 1.5. sljepoćom u smislu potrebe edukacije na Brailleovu pismu smatra se nesposobnost čitanja slova ili znakova veličine Jaeger 8 na blizinu.

1.1. Slabovidnošću se smatra oštrina vida na boljem oku s korekcijskim staklom od 0,4 (40%) i manje. Prema stepenu oštećenja, slabovidnost se dijeli na podgrupe:

1.1.2. oštrina vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju od 0,1 do 0,3 i manje

1.1.3. oštrina vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju od 0,3 do 0,4

Prilikom određivanja najmanje vidne oštrine i najveće dopuštene vidne oštrine na boljem oku za pojedine kategorije sljepoće, odnosno slabovidnosti, smatra se ona vidna oštrina koja je označena za minimalnu, odnosno maksimalnu. Na primjer, ako je vidna oštrina na boljem oku određena do 0,10 (6/60), tada se uzima kao mjerilo vidna oštrina 6/60 (0,10), a ne vidna oštrina od 0,09, odnosno 5/60. Ako postoji sljepoća na jednom oku, a slabovidnost

na drugom oku, kategorija oštećenja određuje se uvijek prema funkcionalnoj sposobnosti boljeg oka.

GRUPA 2. OŠTEĆENJA SLUHA

Oštećenja sluha su gluhoća i naglušost.

2. Gluhoćom se smatra gubitak sluha veći od 93 decibela u govornim frekvencijama (500 – 4.000 Hz) i kada se ni uz pomoć slušnih pomagala ne može cjelovito precipirati glasovni govor.

Prema stepenu razvitka glasovnog govora, gluhoća se razvrstava na podgrupe:

2.1.1. gubitak sluha bez usvojene vještine glasovnog sporazumijevanja

2.1.2. gubitak sluha s usvojenom vještinom glasovnog sporazumijevanja

2.2. Nagluhošću se smatra oštećenje sluha od 26 do 93 decibela na uhu s boljim ostacima sluha i kada je glasovni govor djelomično ili gotovo potpuno razvijen.

Prema stepenu oštećenja sluha i razvijenosti glasovnog sporazumijevanja, naglušost se razvrstava na podgrupe:

2.2.1. lakše oštećenje sluha od 26 do 40 decibela na uhu s boljim ostacima

sluha u govornim frekvencijama, a pod prirodno povoljnim uvjetima slušanja spontano je usvojen glasovni govor bez značajnih odstupanja

2.2.2. umjereno oštećenje sluha od 41 do 60 decibela na uhu s boljim ostacima sluha u govornim frekvencijama, a prije oštećenja sluha usvojena je vještina glasovnog sporazumijevanja

2.2.3. teže oštećenje sluha od 61 do 93 decibela na uhu s boljim ostacima sluha u govornim frekvencijama, a spontani razvoj glasovnog govora značajno je otežan, zbog čega je potreban sistemski rehabilitacijski rad na razvoju slušanja i govora te

usvajanju jezika. Kad je u pitanju asimetrični gubitak sluha, procjena se obavlja na osnovu praga sluha na uhu s boljim sluhom. Kad su u pitanju granični slučajevi, ako postoji asimetrična naglušost ili naglušost na jednom uhu, a gluhoća na drugom uhu, smetnja se svrstava u grupu s težim oštećenjem.

GRUPA 3. OŠTEĆENJA JEZIČKO-GOVORNE GLASOVNE KOMUNIKACIJE I SPECIFIČNE TEŠKOĆE U UČENJU

3.1. Poremećaji jezičko-govorne glasovne komunikacije (glas, govor, jezik) su oni u kojih je zbog organskih i funkcionalnih oštećenja komunikacija govorom otežana ili izostaje.

Podgrupe:

3.1.1. poremećaji glasa

3.1.2. jezičke teškoće

3.1.3. poremećaji govora

3.1.4. komunikacijske teškoće

3.2. Specifične teškoće u učenju su smetnje u području:

3.2.1. čitanja (disleksija, aleksija)

3.2.2. pisanja (disgrafija, agrafija)

3.2.3. računanja (diskalkulija, akalkulija)

- 3.2.4. specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija (dispraksija)
- 3.2.5. mješovite teškoće u učenju
- 3.2.6. ostale teškoće u učenju.

GRUPA 4. OŠTEĆENJA ORGANA I ORGANSKIH SISTEMA

Oštećenjem organa i organskih sistema smatraju se prirođena ili stečena oštećenja, deformacije ili poremećaji funkcije pojedinoga organa ili organskih sistema, koje dovodi do smanjenja ili gubitka sposobnosti u izvršavanju pojedinih aktivnosti.

Podgrupe:

- 4.1. oštećenja mišićno-koštanoga sistema
- 4.2. oštećenja centralnog živčanog sistema
- 4.3. oštećenja perifernoga živčanog sistema
- 4.4. oštećenja drugih sistema (disajni, srčanožilni, probavni, endokrini, koža i potkožna tkiva, mokraćni, spolni).

GRUPA 5. INTELEKTUALNE TEŠKOĆE

Intelektualne teškoće su stanja u kojima je značajno otežano uključivanje u društveni život, a povezano je sa zaustavljenim ili nedovršenim razvojem intelektualnog funkcioniranja, što je utvrđeno na osnovu medicinske, psihologijske, edukacijsko-rehabilitacijske i socijalne ekspertize. Intelektualni nivo ispitan mjernim instrumentima približan je koeficijentu inteligencije Wechslerova tipa od 0 do 69, ako nije utvrđena izrazita emocionalna labilnost.

Podgrupe:

- 5.1. Lahka intelektualna teškoća zbog koje treba, radi postizanja odgovarajućeg socijalnog funkcioniranja, osigurati primjerene uvjete za osposobljavanje. Koeficijent inteligencije približno je u rasponu od 50 do 69
- 5.2. Umjeren intelektualna teškoća zbog koje treba, radi postizanja djelomičnog socijalnog funkcioniranja, osigurati primjerene uvjete za osposobljavanje u zadovoljavanju jednostavnih radnih aktivnosti. Koeficijent inteligencije približno se kreće u rasponu od 35 do 49
- 5.3. Teža intelektualna teškoća zbog koje treba, radi zadovoljavanja najjednostavnijih osnovnih ličnih potreba, komuniciranja s okolinom i obavljanja najjednostavnijih radnih aktivnosti, osigurati primjerene uvjete za rehabilitaciju, njegu i pomoć. Koeficijent inteligencije približno se kreće u rasponu od 20 do 34
- 5.4. Teška intelektualna teškoća zbog koje treba, radi zadovoljavanja najjednostavnijih osnovnih osobnih potreba, komuniciranja s okolinom i obavljanja najjednostavnijih radnih aktivnosti, osigurati primjerene uvjete za rehabilitaciju, njegu i pomoć. Koeficijent inteligencije približno se kreće u rasponu od 0 do 19.

GRUPA 6. POREMEĆAJI U PONAŠANJU I OŠTEĆENJA MENTALNOG ZDRAVLJA

Poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja su stanja za koja je na osnovu medicinske, psihološke, pedagoške, edukacijsko-rehabilitacijske i socijalne ekspertize utvrđeno da su uvjetovani organskim faktorom ili progredirajućim psihopatološkim stanjem, a očituju se oštećenim intelektualnim, emocionalnim i socijalnim funkcioniranjem.

Podgrupe:

- 6.1. Organski, uključujući simptomatski mentalni poremećaj
- 6.2. Poremećaji raspoloženja
- 6.3. Neurotski poremećaji, poremećaji vezani uz stres i somatoformni
- 6.4. Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji
- 6.5. Poremećaji iz autističnog spektra
- 6.6. Poremećaji aktivnosti i pažnje
- 6.7. Poremećaji u ponašanju i osjećanju

GRUPA 7. POSTOJANJE VIŠE VRSTA I STEPENI TEŠKOĆA U PSIHOFIZIČKOM RAZVOJU

Postojanje više vrsta i stepeni teškoća u psihofizičkom razvoju uključuje teškoće iz dvije ili više grupa koje su predviđene u Orijehtacijskoj listi vrsta teškoća.

Postojanje više vrsta teškoća uključuje jednu od njih izraženu u stepenu predviđenom Orijehtacijskom listom vrsta teškoća i jednu ili više onih koje nisu izražene u stepenu određenom ovom listom, ali njihovo istovremeno postojanje daje novu kvalitetu teškoća. Postojanje više vrsta teškoća uključuje dvije ili više njih, od kojih ni jedna nije izražena u stepenu određenom Orijehtacijskom listom vrsta teškoća, ali njihovo istodobno postojanje zahtijeva primjerene uvjete za školovanje i osposobljavanje.

Napomena: Pri donošenju odluke o IOOP obrazovanja, potrebno je navesti grupu i podgrupu vrste teškoća prema Orijehtacijskoj listi vrsta poteškoća. Ako teškoća nije predviđena Orijehtacijskom listom vrsta teškoća, potrebno je opisati teškoću u obrazloženju rješenja o prilagođenom programu obrazovanja.